

MIGRATION-RELATED RISK PERCEPTION AND SAFETY AMONG WOMEN: IMPLICATIONS FOR DISASTER RISK MANAGEMENT AND HUMAN SECURITY

Brankica JANKOVIĆ¹, Emilia ALAVERDOV²

ABSTRACT

Migration is increasingly recognised as a complex risk environment shaped by physical insecurity, institutional fragility, environmental pressures, and socio-economic vulnerability. Within this context, perceptions of migration-related risks and safety play an important role in shaping migration expectations, preparedness, and adaptive behaviour. Existing research indicates that women are often disproportionately exposed to exploitation, legal insecurity, and unsafe migration conditions, particularly in fragile institutional and crisis-prone environments. This study examines migration-related risk perception and safety among women across multiple national contexts within a disaster risk management and human security framework. Drawing on data collected through an anonymous cross-national online survey conducted among female respondents from six African countries, the study explores how age, regional context, and institutional trust shape perceived vulnerability and safety assessments during migration processes. Using descriptive statistics, comparative analysis, and a composite Risk Perception Index (RPI), the research identifies consistently high levels of perceived migration-related risks across all examined contexts. The findings indicate elevated levels of perceived migration-related risks across the examined contexts. Respondents aged 21–30 reported higher levels of perceived vulnerability and lower safety perception compared to older respondents, while respondents from Sub-Saharan African countries reported comparatively higher levels of institutional insecurity and economic vulnerability. The findings

ARTICLE HISTORY

Received:
4/2/2026

Revised:
16/5/2026

Accepted:
31/5/2026

KEYWORDS

Migration risks;
safety perception;
women migrants;
human security;
disaster risk
management.

¹ PhD Candidate, Faculty of International Politics and Security, University Union Nikola Tesla, Belgrade, Serbia. E-mail: brankicajankovic09@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0000-5823-4174>

² Professor, Faculty of law and International relations, Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia. E-mail: alaverdoviemilia07@gtu.ge, <https://orcid.org/0000-0003-3282-172X>

reinforce the importance of integrating gender-sensitive perspectives into disaster risk management, migration governance, and human security policies. By situating women's migration experiences within broader frameworks of vulnerability and resilience, the study contributes to a more nuanced understanding of migration as a multidimensional risk process and highlights the importance of targeted preventive and protective measures in high-risk migration environments.

Cite this article as: Janković, Brankica, and Emilia Alaverdov. 2026. "Migration-Related Risk Perception and Safety among Women: Implications for Disaster Risk Management and Human Security". *The Review of International Affairs* LXXVII (1197): 447–490. https://doi.org/10.18485/iipe_ria.2026.77.1197.5

Introduction

Migration has become one of the defining global processes of the twenty-first century, reshaping demographic structures, economic systems, and political landscapes across regions. According to recent estimates, more than 280 million individuals currently reside outside their country of origin, while over 117 million people are forcibly displaced due to conflict, persecution, environmental degradation, and disasters (UN DESA 2023; UNHCR 2024). Beyond its socio-economic dimensions, migration increasingly represents a complex risk environment characterised by exposure to multiple and overlapping threats, including physical insecurity, environmental hazards, institutional fragility, social marginalisation, and economic precarity. Consequently, migration is now widely recognised as a critical domain of disaster risk management and human security governance. From a disaster risk management perspective, migration constitutes a multidimensional process of exposure, vulnerability, and adaptive response. Individuals and households often migrate in reaction to risk drivers such as armed conflict, climate variability, economic instability, and governance failures. At the same time, the act of migration itself generates new layers of vulnerability, as migrants navigate unfamiliar legal systems, labour markets, cultural environments, and security conditions. This duality positions migration simultaneously as a coping strategy and a source of additional risk, thereby demanding analytical frameworks that integrate risk perception, vulnerability assessment, and safety governance (Black et al. 2011; De Haas 2008; Talleraas and Vammen 2025). Within this context, the concept of human security provides a valuable lens for examining migration-related risks. Human security emphasises protection from critical and pervasive threats to individuals' lives, dignity, and well-being, encompassing economic, food, health, environmental, personal, community, and political dimensions (UNDP 1994). Migration trajectories often intersect with all these domains, rendering migrants particularly susceptible to compounded forms of

insecurity. Empirical studies consistently demonstrate that migrants face elevated risks of exploitation, violence, unsafe working conditions, health hazards, legal precarity, and social exclusion, especially in irregular and crisis-driven migration settings (IOM, 2023 World Bank 2024). These risks are further intensified in contexts of environmental stress, political instability, and weak institutional capacity, where disaster risk reduction mechanisms remain underdeveloped. A growing body of literature underscores the importance of individual risk perception in shaping migration decisions, preparedness strategies, and adaptive behaviour. Risk perception refers to individuals' subjective evaluations of potential hazards, their likelihood, and their anticipated consequences. In disaster research, perceived risk is widely acknowledged as a key determinant of preventive behaviour, compliance with safety measures, and resilience-building practices (Slovic 2016; Wachinger et al. 2013). Applied to migration, risk perception influences not only the decision to migrate but also the selection of destinations, migration channels, and coping strategies throughout the migration process. Migrants' assessments of safety, institutional protection, and vulnerability substantially affect their exposure to harm and their capacity to manage uncertainty in volatile environments.

Despite its analytical relevance, risk perception in migration studies has received comparatively limited empirical attention, particularly within disaster risk management frameworks. Existing research has predominantly focused on macro-level drivers of migration, such as economic disparities, political instability, and environmental degradation, often overlooking the micro-level cognitive and social processes through which individuals interpret and respond to risk. Recent studies, however, increasingly emphasize that migration decisions are not solely determined by objective risk conditions, but also by subjective interpretations shaped by social norms, cultural expectations, prior experiences, and access to information (Piguet, Pécoud and De Guchteneire 2011; Renaud et al. 2011). Understanding how individuals perceive and evaluate migration-related risks is therefore essential for developing effective prevention, preparedness, and protection strategies. Within this emerging research agenda, gender has been identified as a critical, yet insufficiently explored, dimension of migration-related risk perception. A substantial body of disaster research demonstrates that women and men tend to perceive risks differently, particularly in contexts of environmental hazards, health threats, and security crises (Cutter, Boruff, and Shirley 2003; Wachinger et al. 2013). These differences are often attributed to variations in social roles, access to resources, exposure patterns, and institutional positioning, which collectively shape vulnerability and adaptive capacity. In migration contexts, gender similarly structures access to information, mobility opportunities, legal protection, and labour market integration, thereby influencing both objective exposure to risk and subjective safety assessments.

Empirical evidence suggests that women frequently experience higher levels of vulnerability during migration, including heightened exposure to exploitation,

trafficking, gender-based violence, and labour precarity (Calavita 2006; Henriksen et al. 2024). At the same time, women often demonstrate greater sensitivity to safety concerns and institutional trust deficits, which may significantly shape their migration strategies and decision-making processes. However, much of the existing literature on gender and migration remains concentrated on labour market outcomes, legal frameworks, and social integration, while systematic quantitative analyses of gendered risk perception remain scarce. This gap is particularly evident in cross-national research designs that explicitly integrate disaster risk management and human security perspectives. Addressing this lacuna, the present study investigates migration-related risk perception and safety among women across multiple national contexts, with particular attention to age-based and regional variations in perceived vulnerability and institutional trust. By embedding gender analysis within a disaster risk management framework, the study conceptualises migration as a multidimensional risk environment and explores how gender influences perceived vulnerability, safety evaluation, and institutional trust. In doing so, the research seeks to contribute to a more nuanced understanding of migration as a complex risk process, moving beyond purely structural explanations toward an integrated model that accounts for cognitive, social, and institutional dimensions of risk.

The overarching objective of this study is to examine migration-related risk perception and safety among women within a disaster risk management and human security framework. By conceptualising migration as a multidimensional risk environment, the study explores how age, regional context, institutional trust, and perceived vulnerability shape women's assessments of migration-related risks and safety conditions. More specifically, the study seeks to identify dominant dimensions of perceived migration-related insecurity, examine cross-national and age-based variations in risk perception, and analyse the implications of these patterns for disaster risk governance and migration-related protection frameworks.

Theoretical Framework: Migration, Risk Perception and Safety

Migration as a Risk Environment: Disaster Risk and Human Security Perspectives

Contemporary migration processes increasingly unfold within complex risk environments shaped by intersecting political, economic, environmental, and security dynamics. From the standpoint of disaster risk management, migration is no longer perceived merely as a socio-economic mobility phenomenon, but rather as a multidimensional exposure to hazards, vulnerabilities, and uncertainties that affect both migrants and host societies. This conceptual shift reflects broader transformations in security studies, where the focus has expanded from territorial and state-centred paradigms toward people-centred approaches emphasising

vulnerability reduction, resilience building, and human security (Talleraas and Vammen 2025).

The disaster risk management framework conceptualises risk as the interaction between hazards, exposure, and vulnerability. In migration contexts, hazards encompass a wide range of threats, including armed conflict, environmental degradation, economic instability, labour exploitation, institutional fragility, and social exclusion. Exposure refers to migrants' direct engagement with these threats throughout pre-migration, transit, and settlement phases, while vulnerability captures the socio-economic, legal, cultural, and institutional factors that shape migrants' capacity to anticipate, cope with, and recover from adverse events. Consequently, migration trajectories often represent prolonged risk pathways characterised by cumulative exposure and layered vulnerabilities (Black et al. 2011; Renaud et al. 2011).

Human security provides an integrative analytical lens for understanding these dynamics, emphasising the protection of individuals' lives, dignity, and well-being across economic, health, environmental, personal, community, and political domains. Migration frequently intersects with all of these dimensions, as individuals seek to escape insecurity while simultaneously confronting new risks in destination contexts. Empirical research demonstrates that migrants are disproportionately affected by occupational hazards, insecure housing, restricted access to healthcare, legal precarity, and discrimination, particularly in irregular migration regimes and fragile institutional environments (IOM 2023; World Bank 2024). These risks are further exacerbated in contexts of climate change, conflict, and socio-political instability, where disaster risk reduction mechanisms remain weak or inaccessible.

Environmental stressors have emerged as particularly salient drivers and modifiers of migration-related risk. Climate variability, land degradation, drought, and flooding increasingly interact with economic and social vulnerabilities, producing complex mobility patterns. Research conducted in West Africa demonstrates that environmental pressures amplify existing livelihood vulnerabilities, shaping both migration motivations and risk exposure (van der Land and Hummel 2013). Similarly, recent evidence from South Asia indicates that climate-induced migration often intensifies gendered inequalities, increasing women's vulnerability while simultaneously constraining their adaptive capacities (Henriksen et al. 2024). These findings underscore the necessity of integrating environmental risk considerations into broader migration governance and disaster preparedness strategies.

Within this multidimensional risk environment, migration decisions and strategies are strongly mediated by individual and collective risk perceptions. Rather than responding solely to objective risk conditions, individuals interpret hazards through socially embedded cognitive frameworks shaped by cultural norms, social roles, prior experiences, institutional trust, and information flows. Understanding

how migrants perceive risks and safety is therefore central to disaster risk management, as it directly influences preparedness behaviour, preventive decision-making, and adaptive responses.

Risk Perception and Safety in Migration Contexts

For conceptual clarity, this study distinguishes between the terms safety and security, which are often used interchangeably in migration and disaster risk literature. In the context of this research, safety refers primarily to immediate protection from physical harm, violence, hazardous travel conditions, and direct threats to personal well-being during migration processes. By contrast, security is understood in a broader structural and institutional sense, encompassing legal protection, institutional reliability, social stability, labour protection, political rights, and access to public services. Accordingly, safety perception in this study relates mainly to respondents' assessments of physical vulnerability and exposure to direct harm, while security perception reflects wider evaluations of institutional protection, legal certainty, and broader conditions affecting human security and resilience.

Risk perception constitutes a core analytical concept in disaster research, referring to individuals' subjective evaluations of hazards, their probability, and their anticipated consequences. Extensive empirical evidence demonstrates that perceived risk significantly shapes protective behaviour, compliance with safety regulations, and resilience-building practices (Slovic 2016; Wachinger et al. 2013). Importantly, perceived risk often diverges from objective assessments, reflecting the influence of social norms, emotional responses, trust in institutions, and contextual knowledge.

In migration contexts, risk perception plays a critical role in shaping not only the decision to migrate but also destination selection, route choice, and coping strategies throughout the migration process. Migrants continuously evaluate safety conditions, labour market risks, legal uncertainties, and social vulnerabilities, adjusting their strategies accordingly. Pigué, Péroud and De Guchteneire (2011) and Renaud et al. (2011) emphasise that migration decisions emerge from complex negotiations between perceived threats and anticipated opportunities, rather than from linear cost-benefit calculations. Consequently, understanding subjective safety assessments becomes essential for analysing migration dynamics within disaster risk frameworks.

The rapid expansion of digital communication has further transformed risk perception in migration contexts. Social media platforms, diaspora networks, and transnational communication channels increasingly shape migrants' expectations, risk awareness, and safety evaluations. Empirical studies indicate that online narratives significantly influence migration aspirations, often amplifying perceptions

of opportunity while downplaying structural risks. This information asymmetry contributes to distorted safety assessments, increasing migrants' exposure to hazardous routes, exploitative labour conditions, and institutional precarity. From a disaster risk management perspective, this underscores the need for targeted risk communication strategies that provide accurate, accessible, and context-sensitive information to potential migrants.

Institutional trust represents another critical determinant of safety perception. Migrants' confidence in public authorities, border agencies, labour regulators, and social protection systems significantly affects their willingness to engage with formal migration channels and compliance with safety regulations. Weak institutional trust is consistently associated with higher reliance on informal networks and irregular migration routes, thereby amplifying exposure to exploitation, violence, and health risks (Calavita 2006). Conversely, robust institutional frameworks and transparent governance mechanisms contribute to enhanced safety perception, reducing vulnerability and strengthening resilience across migration trajectories. To operationalise the concept of human security within the empirical framework of this study, the analysis links key dimensions of human security with the specific migration-related risk domains examined through the survey instrument. Rather than treating human security solely as a normative concept, the study applies it as an analytical framework connecting subjective risk perception with concrete dimensions of vulnerability and insecurity experienced during migration processes.

Table 1: Analytical Framework of Human Security Dimension

Human security dimension	Empirical migration-related risk domain
Economic security	Labour exploitation, economic precarity, employment insecurity
Personal security	Physical risk, violence, unsafe migration routes
Political and legal security	Legal insecurity, irregular status, and limited access to protection
Institutional security	Trust in institutions, perceived effectiveness of protection mechanisms.

Source: Authors.

This operationalisation enables the integration of human security principles into the empirical analysis of migration-related risk perception. The selected dimensions reflect the multidimensional nature of migration vulnerability and provide the analytical basis for interpreting perceived risks within disaster risk management and human security frameworks.

Gender as a Structural Dimension of Risk Perception

Gender constitutes a fundamental social structure shaping individuals' access to resources, exposure to hazards, and vulnerability profiles. In disaster research, gender differences in risk perception have been extensively documented, with women typically reporting higher levels of perceived risk, greater safety concern, and stronger precautionary orientations compared to men (Cutter, Boruff, and Shirley 2003; Wachinger et al. 2013). These patterns are commonly attributed to socially embedded roles, differential exposure patterns, and institutional positioning, rather than to inherent biological differences.

Within migration studies, gender has traditionally been examined through labour market participation, family dynamics, and legal status. However, a growing body of scholarship highlights that gender fundamentally organizes migration experiences by shaping access to information, mobility opportunities, institutional protection, and social support networks (Sinke 2006; Curran et al. 2006). Historical analyses demonstrate that gendered norms influence migration systems across time and space, structuring who migrates, under what conditions, and with what consequences (Sinke 2006). Sociological research further illustrates that gendered social relations affect household decision-making, resource allocation, and adaptive strategies, thereby shaping vulnerability and resilience in migration contexts (Curran et al. 2006).

Legal and institutional frameworks represent a particularly salient domain in which gendered vulnerabilities manifest. Calavita (2006) demonstrates that migration policies and labour regulations often reproduce gendered hierarchies, exposing women to disproportionate risks of labour exploitation, legal marginalisation, and social exclusion. These institutional asymmetries significantly affect women's safety perceptions, reinforcing heightened risk awareness and precautionary orientations. Empirical evidence from climate-induced migration contexts further indicates that gendered power relations amplify women's vulnerability, particularly in settings characterized by environmental stress, economic precarity, and weak governance structures (Henriksen et al. 2024).

Importantly, gender differences in risk perception are not uniform across contexts but are mediated by age, education, socio-economic status, cultural norms, and institutional environments. Cross-national research reveals substantial variation in how gender interacts with migration regimes, welfare systems, and labour market structures, producing differentiated vulnerability profiles (Bachan 2018). These findings highlight the necessity of situating gender analysis within broader socio-political and institutional frameworks, rather than treating gender as an isolated explanatory variable.

From a disaster risk management perspective, integrating gender-sensitive risk perception analysis is essential for designing effective prevention, preparedness,

and protection strategies. Failure to account for gendered differences in safety assessment may result in policy interventions that inadequately address specific vulnerability patterns, thereby perpetuating exposure and inequality. Conversely, gender-informed risk governance frameworks can enhance early warning systems, risk communication strategies, and social protection mechanisms, contributing to more inclusive and resilient migration governance.

Toward an Integrated Analytical Model

Building on disaster risk management and human security paradigms, this study conceptualises migration-related risk perception as a multidimensional process shaped by structural, institutional, and individual factors. Particular attention is given to women's vulnerability within migration processes, especially in relation to physical insecurity, legal uncertainty, labour exploitation, and institutional fragility. Within this framework, migration-related risk perception emerges through the interaction of perceived hazards, institutional trust, socio-economic conditions, and adaptive expectations. Age, regional context, and access to institutional protection influence how respondents assess vulnerability and safety during migration processes. By integrating these dimensions into a disaster risk management perspective, the study seeks to contribute to a more comprehensive understanding of migration as a layered and multidimensional risk environment.

Research Objectives and Hypotheses

Research Objectives

The study used a cross-sectional quantitative design based on an anonymous online questionnaire distributed via social media channels. The approach was chosen to reach geographically dispersed respondents in a time-efficient way while reducing response inhibition for risk- and safety-related topics. Participation was voluntary, and no identifying information was collected. The sample consisted exclusively of female respondents, reflecting the empirical focus of the study on gendered vulnerability and safety perception in migration contexts, which is strongly supported by existing research identifying women as a particularly exposed group in relation to migration-related risks, legal insecurity, labor exploitation, and environmental stressors (Sinke 2006; Calavita 2006; Curran et al. 2006; Henriksen et al. 2024). This targeted sampling approach is consistent with disaster risk and human security frameworks that emphasise the need to analyse risk perception and vulnerability among populations disproportionately affected by mobility-related hazards. The overarching objective of this study is to examine migration-related risk perception and safety among women within a disaster risk management and human security

framework. By conceptualizing migration as a multidimensional risk environment, the study seeks to explore patterns of perceived vulnerability, safety evaluation, and institutional trust among women across different regional and socio-demographic contexts.

More specifically, the research pursues the following objectives:

1. To assess the overall level of perceived migration-related risks and safety among female respondents across different countries.
2. To examine differences in migration-related risk perception across age groups and regional contexts.
3. To analyse how institutional trust, legal insecurity, and perceived vulnerability shape migration-related safety assessments.
4. To explore the implications of women's migration-related risk perception for disaster risk management, migration governance, and human security policy frameworks.

Research Hypotheses

Drawing on theoretical insights from disaster risk perception studies, migration governance literature, and research on vulnerability and institutional insecurity in migration contexts, the study formulates the following hypotheses:

H1: Younger respondents demonstrate higher levels of perceived migration-related risks. This hypothesis is grounded in disaster risk research provided by Cutter, Boruff, and Shirley (2003) and Wachinger et al. (2013) indicating that younger individuals often demonstrate heightened sensitivity to uncertainty, institutional insecurity, and perceived exposure to risk.

H2: Perceptions of institutional protection differ across countries. Previous studies (Calavita, 2006; Henriksen et al., 2024) indicate that migration-related vulnerability is strongly associated with legal precarity, labor insecurity, and limited institutional protection, which may influence perceived safety assessments across different national contexts.

H3: Respondents from Sub-Saharan African countries may report comparatively higher levels of perceived institutional insecurity. Migration regimes, welfare systems, labour market structures, and institutional protection mechanisms differ substantially between countries, shaping both objective risk exposure and subjective safety assessments. Subjective safety assessments are expected to vary across national settings due to differences in migration regimes, labour market structures, and institutional protection mechanisms.

H4: Age influences the level of migration-related risk perception. Accumulated life experience, broader social networks, and greater institutional familiarity may contribute to lower perceived vulnerability among older respondents.

Construction of the Risk Perception Index (RPI)

The Risk Perception Index (RPI) was constructed as a composite measure designed to capture respondents' overall perception of migration-related risks. The index integrates four analytically relevant dimensions derived from the questionnaire: perceived physical risk, perceived risk of exploitation, perceived legal insecurity, and perceived institutional vulnerability. These dimensions were selected because they correspond to the main risk domains identified in the theoretical framework and reflect the multidimensional understanding of migration as a risk environment. Each dimension was measured through structured questionnaire items using ordinal response categories. For the purpose of index construction, responses were numerically coded so that higher values indicated higher perceived risk or vulnerability. The four components were then standardised and transformed onto a common 0–100 scale, where 0 represents the lowest level of perceived risk, and 100 represents the highest level of perceived risk. This transformation enabled comparability across different risk domains. The RPI was calculated as the arithmetic mean of the four standardised components. All components were equally weighted, since the study does not assume the theoretical priority of one risk domain over another. Equal weighting was therefore applied to preserve analytical transparency and avoid imposing unsupported assumptions about the relative importance of physical, legal, economic, or institutional risks. Accordingly, the RPI was used as a synthetic indicator in the descriptive and comparative analysis by country, region, and age group.

Country Selection and Sampling Logic

Countries were selected using a **regional and migration-corridor rationale**, capturing two broad, analytically relevant sub-regions that are frequently discussed in migration risk governance:

- North Africa / Mediterranean interface: Algeria, Morocco, Egypt. These settings are often associated with mixed migration dynamics and heightened exposure to route-related risks linked to trans-Mediterranean mobility, border securitisation, and irregular pathways.
- Sub-Saharan Africa (West/Central/East representation): Senegal, Cameroon, Ethiopia

These contexts represent diverse mobility pressures shaped by employment-driven migration, regional movement patterns, and—in parts—compound vulnerabilities where socio-economic stressors intersect with environmental and security-related instability.

This selection enabled a comparative regional perspective on perceived migration risks and safety within a disaster risk management framing, allowing

patterns to be examined across countries that differ in geography, dominant migration routes, and risk environments.

The analytical sample comprised respondents from the six selected countries. The final analytical sample comprised adult respondents from the six selected countries. Respondents were grouped into two age categories: 21–30 and 31–40. These categories were retained as defined in the dataset to ensure internal consistency and avoid post-hoc recoding. The questionnaire included items assessing perceived migration-related risks and safety concerns (e.g., route-related harm, exploitation, insecurity, and institutional protection). Responses were recorded on structured categorical/ordinal formats consistent with descriptive and comparative statistical analysis. The analysis relied primarily on descriptive statistics, including frequencies, percentages, and comparative cross-tabulations by country and age group. Data collection was conducted during September 2025 through an anonymous online survey distributed via targeted Facebook groups associated with migration-related discussions, mobility networks, and regional community forums. The survey remained open throughout the data collection period, allowing respondents from multiple countries to participate voluntarily and remotely.

The use of online distribution channels enabled geographically dispersed participation and facilitated access to respondents across different migration-related contexts. However, this approach also entails important methodological limitations. Anonymous online surveys may systematically exclude the most vulnerable populations, particularly individuals with limited internet access, low levels of digital literacy, unstable access to mobile devices, or restricted opportunities to participate safely in online environments. Consequently, the sample may underrepresent migrants and potential migrants experiencing the highest levels of social marginalisation and structural vulnerability. Participation in the study was entirely voluntary and based on informed consent. Before accessing the questionnaire, respondents were informed about the purpose of the research, the anonymous nature of participation, and their right to discontinue participation at any stage without consequences. No personally identifiable information was collected, stored, or processed during the study. Given the anonymous and non-invasive character of the survey, no formal ethical approval procedure was required under the applicable institutional research framework.

Results

The analytical sample consisted exclusively of female respondents from six countries: Algeria, Morocco, Egypt, Senegal, Cameroon, and Ethiopia. Respondents were grouped into three age categories: 15–20, 21–30, and 31–40, reflecting the structure of the original dataset. The geographical distribution ensured representation of two analytically relevant migration regions: the North African–

Mediterranean interface (Algeria, Morocco, Egypt) and Sub-Saharan Africa (Senegal, Cameroon, Ethiopia). To ensure methodological and ethical consistency, the final analytical sample was limited to adult respondents aged 21–40. The analytical sample consisted of two age groups: 21–30 and 31–40.

Across the entire sample, respondents consistently reported high levels of perceived migration-related risks and safety concerns. Descriptive statistics indicate that migration is widely perceived as a process characterized by significant physical, social, economic, and institutional vulnerability, rather than merely as an opportunity-driven mobility strategy. Elevated concern levels were recorded across all major risk domains, including exposure to violence, labor exploitation, legal insecurity, environmental hazards, and insufficient institutional protection.

Table 2: Sample Structure by Country (N = 419)

Country	N	%
Algeria	58	13.8%
Morocco	118	28.2%
Egypt	76	18.1%
Ethiopia	61	14.6%
Cameroon	60	14.3%
Senegal	46	11.0%
Total	419	100%

Source: Authors' research.

The sample demonstrates balanced regional representation, encompassing both North African and Sub-Saharan migration contexts. Morocco and Egypt account for the largest shares of respondents, reflecting their central roles within major regional migration corridors.

Table 3: Sample Structure by Age Group (N = 419)

Age group	N	%
21–30	302	72.1%
31–40	117	27.9%
Total	419	100%

Source: Authors' research.

The analytical sample was predominantly composed of respondents aged 21–30, representing more than two-thirds of the adult sample. This distribution enabled comparative assessment between younger and older adult respondents in relation to migration-related risk perception and safety.

Table 4: Migration Risk Perception by Age Group (%)

Age group	High physical risk	High vulnerability	Low safety perception
21–30	74.9	78.5	71.6
31–40	68.2	71.4	66.8

Source: Authors' research.

Respondents from North African countries reported comparatively higher levels of perceived route-related physical risk, which may reflect heightened awareness of Mediterranean migration hazards and border securitisation. In contrast, respondents from Sub-Saharan African countries reported comparatively higher perceptions of institutional insecurity and economic vulnerability, which may be associated with broader socio-economic and governance-related challenges.

Table 5: Risk Perception Index (RPI) by Age Group

Age group	RPI (Mean)
21–30	75.4
31–40	70.6
Total Mean	74.1

Source: Authors' research.

Respondents from Sub-Saharan Africa reported comparatively lower safety perception and institutional trust, reinforcing disaster risk literature emphasizing the role of governance fragility in amplifying vulnerability and exposure.

Across all countries and age groups, respondents demonstrated pronounced sensitivity to migration-related risks. The highest levels of concern were expressed in relation to:

- Physical safety during migration routes, including exposure to violence, trafficking, and hazardous travel conditions;
- Labour exploitation and economic vulnerability, particularly in informal employment sectors;
- Legal insecurity, including lack of documentation, irregular status, and limited access to justice;

- Institutional fragility, especially weak protection mechanisms and limited access to public services.

Respondents from North African countries (Algeria, Morocco, Egypt) reported particularly high levels of perceived route-related physical risk, reflecting the proximity to highly securitised Mediterranean migration corridors and irregular migration channels. In contrast, respondents from Sub-Saharan African countries (Senegal, Cameroon, Ethiopia) emphasized economic precarity, environmental stress, and institutional insecurity as dominant risk factors, indicating a broader vulnerability profile shaped by structural socio-economic and ecological pressures.

Across all regional contexts, perceived migration risk was consistently high, reinforcing the interpretation of migration as a multidimensional exposure to intersecting hazards, rather than a purely economic or voluntary mobility strategy.

Table 6: Risk Perception Index (RPI) by Country and Age Group

Country	RPI (Mean)
Algeria	74.3
Morocco	78.5
Egypt	72.1
Ethiopia	81.4
Cameroon	79.6
Senegal	76.2
Total Mean	76.7

Source: Authors' research.

The highest RPI scores are observed in Ethiopia and Cameroon, indicating elevated perceived vulnerability and institutional insecurity. North African countries exhibit slightly lower, but still high, RPI values, largely driven by physical route-related risks and border securitisation.³

The composite Risk Perception Index (RPI) reveals pronounced cross-national and age-based variations in migration-related risk awareness. The highest RPI values were recorded in Ethiopia (81.4) and Cameroon (79.6), reflecting strong perceptions of institutional fragility, economic vulnerability, and environmental stress. In contrast, North African countries exhibit moderately lower but still elevated RPI scores, largely shaped by heightened awareness of physical insecurity along Mediterranean migration corridors.

³ RPI is calculated as a composite index integrating perceived physical risk, exploitation risk, legal insecurity, and institutional vulnerability. Values range from 0 (lowest perceived risk) to 100 (highest perceived risk).

Age-based analysis indicates moderately higher levels of perceived migration-related risk among respondents aged 21–30 compared to respondents aged 31–40. This pattern may suggest that accumulated life experience and greater institutional familiarity contribute to lower perceived vulnerability among older respondents.

Perceived Safety and Institutional Protection

Respondents expressed low levels of confidence in institutional protection mechanisms, particularly with regard to legal safeguards, labour rights enforcement, and access to healthcare and social protection during migration. Perceived safety levels were generally lower in transit-related contexts, where exposure to exploitation, violence, and uncertainty was viewed as particularly acute.

Trust in public institutions was uneven across countries, with respondents from Ethiopia and Cameroon reporting the lowest perceived levels of institutional protection, followed closely by respondents from Senegal. In contrast, respondents from North African countries demonstrated slightly higher, though still moderate, confidence in institutional safety frameworks.

This pattern suggests that institutional trust plays a critical moderating role in shaping safety perception, reinforcing disaster risk literature emphasising governance capacity and institutional resilience as central determinants of vulnerability reduction.

Age-Based Differences in Risk Perception

Age-group analysis revealed moderate variation in perceived migration-related risks and safety concerns. Respondents aged 21–30 reported comparatively higher levels of perceived vulnerability and lower perceived safety than respondents aged 31–40. Older respondents demonstrated somewhat lower overall risk perception, which may reflect greater life experience, broader social networks, and increased institutional familiarity. Respondents aged 21–30 displayed comparatively balanced risk assessments, combining heightened awareness of structural risks with moderately stronger perceptions of coping capacity. The 30–40 age group reported slightly lower overall risk perception, particularly in relation to economic and legal vulnerability, potentially reflecting greater life experience, social capital, and access to support networks.

These findings indicate that age acts as a significant moderator of migration-related risk perception, aligning with disaster risk research demonstrating that experiential learning and accumulated social resources contribute to enhanced resilience and reduced subjective vulnerability.

Cross-National Patterns and Regional Risk Profiles

Cross-national comparisons reveal distinct regional patterns in perceived migration risks, consistent with differentiated migration regimes and exposure environments.

Respondents from North Africa predominantly framed migration risk in terms of route-related hazards, border securitisation, and physical insecurity, reflecting the geopolitical realities of Mediterranean transit corridors. Meanwhile, respondents from Sub-Saharan Africa emphasised economic vulnerability, environmental stress, and institutional fragility, highlighting the structural drivers of migration-related insecurity in these regions.

These regional contrasts illustrate how migration risk perception is embedded within broader socio-political and environmental contexts, reinforcing the importance of region-sensitive disaster risk governance frameworks.

In summary, the empirical results demonstrate that:

1. Migration is overwhelmingly perceived as a high-risk process characterised by multidimensional vulnerability.
2. Physical safety, exploitation, legal insecurity, and institutional fragility constitute the dominant perceived threats.
3. Younger respondents exhibit higher levels of perceived risk and vulnerability, indicating heightened exposure sensitivity.
4. Significant regional differences exist in risk framing, reflecting divergent migration corridors and structural contexts.

Collectively, these findings support the conceptualization of migration as a complex disaster risk environment, where vulnerability is shaped by intersecting social, institutional, and environmental dimensions.

Discussion

The findings of this study generally support conceptualising migration as a complex risk environment embedded within disaster risk management and human security frameworks. Across all examined countries and age groups, migration was predominantly perceived as a process marked by heightened exposure to physical, social, economic, and institutional hazards. This reinforces existing theoretical arguments that migration cannot be reduced to a purely opportunity-driven or voluntary mobility strategy, but rather represents a dynamic interplay between risk avoidance and risk production (Black et al. 2011; De Haas 2008).

The consistently high levels of perceived migration-related risk reported by respondents highlight the salience of vulnerability as a central analytical category.

In line with disaster risk theory, vulnerability in migration contexts emerges as a product of intersecting structural factors, including socio-economic precarity, environmental stress, weak institutional capacity, and legal uncertainty. The dominance of concerns related to physical safety, exploitation, and institutional protection underscores the critical role of governance frameworks in shaping migration risk exposure. Where institutional mechanisms are perceived as fragile or ineffective, subjective vulnerability increases, amplifying overall risk awareness.

The particularly strong emphasis on physical insecurity among respondents from North African countries reflects the geopolitical and securitization dynamics of Mediterranean migration corridors. These routes have become synonymous with hazardous crossings, intensified border controls, and elevated mortality risks, thereby shaping migration imaginaries centred on danger and survival rather than opportunity. In contrast, respondents from Sub-Saharan African countries framed migration risks more broadly, emphasising economic precarity, environmental instability, and institutional fragility. This divergence points to the existence of distinct regional risk profiles, where perceived threats are embedded in specific structural contexts and mobility regimes. Such findings underscore the importance of regionally differentiated disaster risk governance strategies, rather than uniform policy frameworks.

Age-related differences further illuminate how risk perception evolves across the life course. The heightened sensitivity exhibited by younger respondents suggests a pronounced awareness of uncertainty and exposure, likely stemming from limited access to resources, lower institutional familiarity, and reduced experiential capital. Disaster risk literature consistently indicates that experiential learning and accumulated social networks contribute to enhanced coping capacity and lower subjective vulnerability, a pattern that is clearly reflected in the comparatively lower risk perception observed among respondents aged 30–40 (Wachinger et al. 2013; Slovic 2016). This highlights the necessity of age-sensitive migration risk communication strategies that address the specific informational and protective needs of younger adult respondents.

From a gendered vulnerability perspective, the exclusive focus on female respondents enables deeper insight into migration-related risk awareness among populations empirically identified as disproportionately exposed to exploitation, violence, and legal insecurity (Calavita 2006; Curran et al. 2006; Henriksen et al. 2024). The consistently high levels of perceived vulnerability reported across all countries appear consistent with that women experience migration not merely as a socio-economic transition, but as a deeply uncertain and potentially hazardous life trajectory. This aligns with prior research demonstrating that gendered social positioning systematically shapes exposure patterns, access to institutional protection, and safety evaluation (Sinke 2006; Bachan 2018).

Importantly, these findings do not merely reflect individual psychological dispositions but point toward structural vulnerabilities embedded within migration governance systems. Weak legal safeguards, insufficient labor protections, and limited access to social services emerge as central drivers of perceived insecurity. In disaster risk management terms, these institutional deficits represent critical failure points in prevention and preparedness mechanisms. Where governance structures fail to provide reliable protection, subjective vulnerability intensifies, leading to heightened risk awareness and precautionary behavior.

The implications for disaster risk governance are substantial. First, migration policies must be more systematically integrated into national and regional disaster risk reduction frameworks. Current policy architectures frequently treat migration and disaster risk as separate domains, despite their growing interdependence. The findings of this study suggest that effective migration governance requires anticipatory risk management strategies, including early warning systems, targeted risk communication, and institutional capacity-building in transit and destination contexts.

Second, institutional trust emerges as a pivotal determinant of safety perception. Respondents' limited confidence in public authorities and regulatory mechanisms indicates a profound governance gap that exacerbates vulnerability. Strengthening institutional credibility through transparent legal procedures, labour rights enforcement, and accessible social protection systems represents a critical pathway for reducing perceived risk and enhancing migrant safety.

Third, the pronounced sensitivity of younger respondents highlights the urgency of developing age-specific preventive interventions. Educational campaigns, digital risk communication platforms, and peer-based information networks could substantially improve preparedness and reduce exposure among younger potential migrants, particularly in high-risk regions.

Finally, the findings reinforce the necessity of embedding gender-sensitive perspectives within disaster risk and migration governance frameworks. While this study does not adopt a normative feminist approach, the empirical evidence suggest that women's migration experiences are systematically shaped by heightened vulnerability and risk awareness. Gender-informed policy design, therefore, constitutes not an ideological imperative but a practical necessity for effective vulnerability reduction and resilience-building.

In sum, this study advances the conceptualisation of migration as a dynamic disaster risk process, characterised by layered exposure, differentiated vulnerability, and institutionally mediated safety perception. By empirically linking gender, age, and regional context to migration-related risk awareness, the research contributes to a more nuanced understanding of migration governance within disaster risk and human security paradigms.

Several limitations should be acknowledged. The study relied on a non-probability online sample recruited through social media channels, which may overrepresent younger, digitally literate, and more socially connected respondents. The anonymous cross-sectional design also limits the generalizability of the findings and does not allow causal interpretation. In addition, the study focused exclusively on female respondents and therefore does not provide comparative insights into gender differences between women and men. Finally, perceived risks were measured through self-reported assessments, which may be influenced by subjective interpretation and contextual factors.

Conclusion

This study examined gendered patterns of migration-related risk and safety perception through the lens of disaster risk management and human security. The findings suggest that migration is widely perceived as a high-risk process characterized by multidimensional vulnerability, particularly in relation to physical insecurity, institutional fragility, legal uncertainty, and economic precarity. Rather than being framed primarily as an opportunity-driven strategy, migration emerges as a complex exposure pathway shaped by cumulative hazards and limited protective capacity.

The results highlight the central role of subjective risk perception in shaping migration-related vulnerability. High levels of perceived insecurity reflect not only objective exposure conditions but also structural governance deficits, including weak institutional protection, limited labor regulation, and insufficient access to social services. These factors may contribute to heightened perceptions of vulnerability and constrain adaptive capacity, particularly in regions characterized by fragile institutional environments and environmentally stressed livelihoods.

From a disaster risk management perspective, these findings highlight the necessity of integrating migration governance more systematically into national and regional risk reduction frameworks. Migration should be treated as a critical component of disaster risk prevention, preparedness, and resilience-building, rather than as a separate socio-economic policy domain. Effective migration risk management requires anticipatory strategies that combine early warning mechanisms, targeted risk communication, institutional capacity strengthening, and accessible protection systems across all stages of the migration process.

Furthermore, the heightened risk sensitivity observed among younger respondents highlights the importance of preventive interventions aimed at improving risk awareness, preparedness, and decision-making capacities before migration. Educational initiatives, community-based information platforms, and digitally mediated risk communication tools represent promising avenues for reducing exposure and enhancing adaptive responses.

In conclusion, positioning migration within disaster risk management and human security paradigms provides a robust analytical and policy framework for addressing contemporary mobility challenges. By focusing on vulnerability reduction, institutional resilience, and inclusive governance, risk management strategies can contribute not only to safer migration pathways but also to broader objectives of social stability, human development, and sustainable resilience in increasingly volatile global contexts.

ПЕРЦЕПЦИЈА РИЗИКА ПОВЕЗАНИХ СА МИГРАЦИЈАМА И БЕЗБЕДНОСТ ЖЕНА: ПОСЛЕДИЦЕ ПО УПРАВЉАЊЕ РИЗИКОМ ОД КАТАСТРОФА И БЕЗБЕДНОСТ ЉУДИ

Бранкица ЈАНКОВИЋ¹, Емилија АЛАВЕРДОВ²

АПСТРАКТ:

Миграције се све више препознају као сложено окружење ризика које обликују физичка несигурност, слабост институција, напетости у окружењу и социоекономска рањивост. У том контексту, перцепција ризика од миграција и безбедности игра важну улогу у обликовању очекивања од миграција, припремљености и адаптивног понашања. Постојећа истраживања показују да су жене често несразмерно изложене експлоатацији, правној несигурности и небезбедним условима миграције, посебно у срединама са слабијим институцијама и окружењима која су подложна кризама. Ова студија истражује перцепцију ризика повезаних са миграцијама и безбедност жена у различитим националним контекстима, а у оквиру управљања ризиком од катастрофа и људске безбедности. Ослањајући се на податке прикупљене путем анонимне међународне онлајн анкете спроведене међу испитаницима из шест афричких земаља, ова студија истражује начин на који старосно доба, регионални контекст и поверење у институције, обликују перцепцију рањивости и процене безбедности током миграционих процеса. Коришћењем дескриптивне статистике, компаративне анализе и сложеног Индекса перцепције ризика (ИПР), истраживање идентификује доследно високе нивое уочених миграционих ризика у свим испитиваним контекстима. Налази указују на повишене нивое перцепције ризика повезаних са миграцијама у анализираним срединама. Испитанице старости од 21 до 30 година пријавиле су виши ниво уочене рањивости и нижу перцепцију безбедности у поређењу са старијим испитаницима, док су испитанице из подсахарских афричких земаља забележиле релативно више нивое институционалне несигурности и економске рањивости. Ови резултати потврђују важност

КЉУЧНЕ РЕЧИ:

Миграциони ризици; перцепција безбедности; жене мигранти; људска безбедност; управљање ризицима од катастрофа.

¹ Докторанд, Факултет за међународну политику и безбедност, Универзитет Унион Никола Тесла, Београд, Србија. Е-пошта: brankicajankovic09@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0000-5823-4174>.

² Професор, Факултет за право и међународне односе, Грузијски технички универзитет, Тбилиси, Грузија. Е-пошта: alaverdoviemilia07@gtu.ge, <https://orcid.org/0000-0003-3282-172X>.

интегрисања родно осетљивих перспектива у управљање ризиком од катастрофа, управљање миграцијама и политике безбедности људи. Смештајући миграциона искуства жена у шири оквир рањивости и отпорности, ова студија доприноси разликовању нијанси при разумевању миграција као мултидимензионалног процеса ризика и истиче важност циљаних превентивних и заштитних мера у високоризичним миграционим окружењима.

Цитирајте овај чланак као: Janković, Brankica, and Emilia Alaverdov. 2026. "Migration-Related Risk Perception and Safety among Women: Implications for Disaster Risk Management and Human Security". *The Review of International Affairs* LXXVII (1197): 447–490. https://doi.org/10.18485/iipe_ria.2026.77.1197.5

Увод

Миграције су постале један од кључних глобалних процеса двадесет првог века, који врши преобликовање демографске структуре, економских система и политичких пејзажа широм региона. Према новијим проценама, више од 280 милиона људи тренутно живи ван своје земље порекла, док је преко 117 милиона лица присилно расељено услед сукоба, прогона, деградације животне средине и катастрофа (UN DESA 2023; UNHCR 2024). Поред социоекономских димензија, миграције све више представљају комплексно окружење ризика које карактерише изложеност вишеструким и испреплетеним претњама, укључујући физичку небезбедност, опасности из окружења, институционалну фрагилност, социјалну маргинализацију и економску несигурност (прекарност). Сходно томе, миграције се данас широко препознају као критичан домен управљања ризиком од катастрофа и управљања људском безбедношћу. Из перспективе управљања ризиком од катастрофа, миграције представљају мултидимензионални процес изложености, рањивости и адаптивног одговора. Појединци и домаћинства често мигрирају као реакција на покретаче ризика као што су оружани сукоби, климатске промене, економска нестабилност и неуспешно управљање. Истовремено, сам чин миграције генерише нове слојеве рањивости, будући да се мигранти крећу кроз непознате правне системе, тржишта рада, културна окружења и безбедносне услове. Овај дуализам поставља миграције истовремено као стратегију превазилажења кризе и као извор додатног ризика, чиме се јавља захтев за аналитичким оквирима који интегришу перцепцију ризика, процену рањивости и управљање безбедношћу (Black et al. 2011; De Haas 2008; Talleraas and Vammen 2025). У том контексту, концепт безбедности људи пружа драгоцену призму за испитивање ризика повезаних са миграцијама. Безбедност наглашава заштиту од критичних и свеprisутних претњи по животе, достојанство и добробит појединаца, која обухвата економску, прехранбену, здравствену, безбедност окружења, те личну, политичку и безбедност заједнице (UNDP 1994). Трајекторије миграција

често се преплићу са свим овим доменима, чинећи мигранте посебно подложним комбинованим облицима небезбедности. Емпиријске студије доследно показују да се мигранти суочавају са повишеним ризицима од експлоатације, насиља, небезбедних радних услова, здравствених опасности, правне несигурности и социјалне искључености, поготово у нерегуларним окружењима и миграционим амбијентима који су изазвани кризама (IOM, 2023; World Bank 2024). Ови ризици се додатно интензивирају у контекстима напетости у окружењу, политичке нестабилности и слабих институционалних капацитета, где су механизми за смањење ризика од катастрофа и даље недовољно развијени. Све већи број научних радова наглашава значај индивидуалне перцепције ризика у обликовању миграционих одлука, стратегија спремности и адаптивног понашања. Перцепција ризика односи се на субјективне процене појединаца о потенцијалним опасностима, њиховој вероватноћи и очекиваним последицама. У истраживањима катастрофа, перципирани ризик је широко прихваћен као кључна детерминанта превентивног понашања, поштовања безбедносних мера и пракси изградње резилијентности (Slovic 2016; Wachinger et al. 2013). Када се примени на миграције, перцепција ризика утиче не само на одлуку о мигрирању, већ и на одабир одредишта, миграционих канала и стратегија за превазилажење кризе током читавог миграционог процеса. Процене миграната у погледу безбедности, институционалне заштите и рањивости у знатној мери утичу на њихову изложеност штети и на њихов капацитет да управљају неизвесношћу у нестабилним окружењима.

Упркос аналитичком значају, перцепција ризика у студијама миграција добила је релативно ограничену емпиријску пажњу, посебно у оквиру управљања ризиком од катастрофа. Постојећа истраживања претежно су била усмерена на покретаче миграција на макронивоу, као што су економска неједнакост, политичка нестабилност и деградација животне средине, често занемарујући когнитивне и социјалне процесе на микронивоу кроз које појединци тумаче ризик и реагују на њега. С друге стране, новије студије све више наглашавају да одлуке о миграцији нису искључиво одређене објективним условима ризика, већ и субјективним тумачењима која су обликована друштвеним нормама, културним очекивањима, претходним искуствима и приступом информацијама (Piguet, Pécoud and De Guchteneire 2011; Renaud et al. 2011). Схватање начина на који појединци перципирају и процењују ризике повезане са миграцијама стога је од суштинског значаја за развој ефикасних стратегија превенције, спремности и заштите. У оквиру ове нове истраживачке агенде, род је идентификован као критична, али још увек недовољно истражена димензија перцепције миграционих ризика. Обимно научно искуство у области истраживања катастрофа показује да жене и мушкарци имају тенденцију да различито перципирају ризике, посебно у контекстима опасности од окружења, здравствених претњи и безбедносних криза (Cutter, Boruff, and Shirley 2003; Wachinger et al. 2013). Ове разлике неретко се приписују варијацијама у друштвеним улогама, приступу ресурсима,

обрасцима изложености и институционалном положају, који заједно обликују рањивост и капацитет за прилагођавање. У миграционим контекстима, род на сличан начин структурише приступ информацијама, могућност мобилности, правну заштиту и интеграцију на тржиште рада, чиме утиче и на објективну изложеност ризику и на субјективне процене безбедности.

Емпиријски докази сугеришу да жене често доживљавају виши ниво рањивости током миграција, укључујући повећану изложеност експлоатацији, трговини људима, родно заснованом насиљу и прекарном раду (Calavita 2006; Henriksen et al. 2024). Истовремено, жене често показују већу осетљивост на безбедносне проблеме и мањак поверења у институције, што може у знатној мери да обликује њихове миграционе стратегије и процесе доношења одлука. Међутим, већи део постојеће литературе о роду и миграцијама и даље је усмерен на исходе на тржишту рада, правне оквире и социјалну интеграцију, док су систематске квантитативне анализе родно условљене перцепције ризика и даље ретке. Овај недостатак посебно је уочљив у међународним истраживачким пројектима који експлицитно интегришу перспективе управљања ризиком од катастрофа и људске безбедности. У настојању да попуни ову празнину, студија истражује перцепцију ризика повезаних са миграцијама, као и безбедност жена у различитим националним контекстима, са посебним освртом на старосне и регионалне разлике у уоченој рањивости и поверењу у институције. Смештањем родне анализе у оквир управљања ризиком од катастрофа, ова студија концептуализује миграције као мултидимензионално окружење ризика и истражује како род утиче на перципирану рањивост, процену безбедности и поверење у институције. На тај начин, истраживање тежи да допринесе изнијансираном разумевању миграција као сложеног процеса ризика, превазилазећи чисто структурална објашњења ка интегрисаном моделу који узима у обзир когнитивне, социјалне и институционалне димензије ризика.

Главни циљ ове студије је испитивање перцепције ризика повезаних са миграцијама и безбедности жена у оквиру управљања ризиком од катастрофа и људске безбедности. Концептуализујући миграције као мултидимензионално окружење ризика, студија истражује како старосно доба, регионални контекст, поверење у институције и уочена рањивост обликују процене жена у погледу миграционих ризика и безбедносних услова. Конкретније, студија настоји да издвоји доминантне димензије перципиране миграционе небезбедности, испита међународне варијације и разлике засноване на старосном добу у перцепцији ризика, као и да анализира импликације ових образаца на управљање ризиком од катастрофа и заштитне оквире у области миграција.

Теоријски оквир: миграције, перцепција ризика и безбедност

Миграције као окружење ризика: перспективе ризика од катастрофа и људске безбедности

Савремени миграциони процеси се све више одвијају унутар комплексних окружења ризика, која су обликована испреплетеном политичком, економском, динамиком окружења и безбедносном динамиком. Из аспекта управљања ризиком од катастрофа, миграције се више не посматрају само као феномен социоекономске мобилности, већ као мултидимензионална изложеност опасностима, рањивостима и неизвесностима које утичу како на мигранте, тако и на друштва домаћине. Овај концептуални заокрет одражава шире трансформације у студијама безбедности, у којима се фокус проширио са територијалних и државоцентричних парадигми ка приступима који су усмерени на човека и који наглашавају смањење рањивости, изградњу резилијентности и безбедност људи (Talleraas and Vammen 2025).

Оквир за управљање ризиком од катастрофа концептуализује ризик као интеракцију између опасности, изложености и рањивости. У контексту миграција, опасности обухватају широк спектар претњи, укључујући оружане сукобе, деградацију животне средине, економску нестабилност, експлоатацију радне снаге, слабост институција и социјалну искљученост. Изложеност се односи на директно суочавање миграната са овим претњама током фаза пре миграције, транзита и насељавања, док рањивост обухвата социо-економске, правне, културне и институционалне факторе који обликују способност миграната да предвиди, да се носе са неповољним догађајима и да се од њих опораве. Стога путање миграција често представљају продужене путање ризика које карактерише кумулативна изложеност и вишеслојна рањивост (Black et al. 2011; Renaud et al. 2011).

Безбедност људи пружа интегративну аналитичку перспективу за разумевање ове динамике, јер акценат ставља на заштиту живота, достојанства и благостања појединаца у економским, здравственим, доменима окружења, личним, заједничким и политичким доменима. Миграције се често налазе на пресеку свих ових димензија, будући да појединци настоје да побегну од несигурности, а истовремено се суочавају са новим ризицима у контекстима самих одредишта. Емпиријска истраживања показују да су мигранти несразмерно погођени професионалним опасностима, несигурним смештајем, ограниченим приступом здравственој заштити, правном несигурношћу и дискриминацијом, посебно у режимима илегалних миграција и slabим институционалним окружењима (IOM 2023; World Bank 2024). Ови ризици се додатно погоршавају у контексту климатских промена, сукоба и друштвено-политичке нестабилности, где механизми за смањење ризика од катастрофа остају слаби или неприступачни.

Стресори из животне средине појавили су се као посебно истакнути покретачи и модификатори ризика повезаног са миграцијама. Климатске

промене, деградација земљишта, суша и поплаве све више интерагују са економским и друштвеним рањивостима, чиме се стварају сложени обрасци мобилности. Истраживања спроведена у Западној Африци показују да напетости у окружењу појачавају постојеће рањивости у погледу средстава за живот, обликујући како мотивацију за миграцију, тако и изложеност ризику (van der Land and Hummel 2013). Слично томе, недавни докази из Јужне Азије указују на то да миграције изазване климатским променама често појачавају родну неједнакост, повећавајући рањивост жена, уз истовремено ограничавање њихових капацитета за прилагођавање (Henriksen et al. 2024). Ови налази наглашавају неопходност интегрисања разматрања ризика из окружења у шире стратегије управљања миграцијама и припремљености за катастрофе.

Унутар овог вишедимензионалног окружења ризика, одлуке и стратегије о миграцији снажно су посредоване путем индивидуалних и колективних перцепција ризика. Уместо да реагују искључиво на објективне услове ризика, појединци тумаче опасности кроз друштвено уграђене когнитивне оквире који су обликовани културним нормама, друштвеним улогама, претходним искуствима, поверењем у институције и токовима информација. Разумевање начина на које мигранти доживљавају ризике и безбедност, стога добија кључни значај за управљање ризицима од катастрофа, будући да директно утиче на припремљеност, превентивно доношење одлука и адаптивне одговоре.

Перцепција ризика и безбедност у контекстима миграција

У циљу јасноће самог концепта, ова студија прави разлику између термина безбедност и сигурност, који се у литератури о миграцијама и ризику од катастрофа често користе наизменично. У контексту овог истраживања, безбедност се превасходно односи на непосредну заштиту од физичке штете, насиља, опасних услова путовања и директних претњи по личну добробит током процеса миграција. Насупрот томе, сигурност се тумачи у ширем структурном и институционалном смислу који обухвата правну заштиту, поузданост институција, социјалну стабилност, заштиту на раду, политичка права и приступ јавним услугама. Сходно томе, перцепција безбедности у овој студији углавном се односи на процене испитаника о физичкој рањивости и изложености директној штети, док перцепција сигурности одражава шире процене институционалне заштите, правне сигурности и ширих услова који утичу на безбедност и отпорност људи.

Перцепција ризика представља основни аналитички појам, односно концепт у истраживању катастрофа, који се односи на субјективне процене појединаца о опасностима, њиховој вероватноћи и очекиваним последицама. Обимни емпиријски докази показују да перципирани ризик значајно обликује понашање у погледу заштите, поштовање безбедносних прописа и праксе изградње отпорности (Slovic 2016; Wachinger et al. 2013). Важно је напоменути да перципирани ризик често одступа од објективних процена, будући да

одражава утицај друштвених норми, емоционалних реакција, поверења у институције и знања о датом контексту.

Када говоримо о миграцијама, перцепција ризика игра кључну улогу у обликовању не само одлуке о миграцији, већ и избора одредишта, избора руте и стратегија суочавања током целог процеса. Мигранти стално процењују безбедносне услове, ризике на тржишту рада, правну неизвесност и друштвену рањивост, прилагођавајући своје стратегије у складу са тиме. Пиге, Пеку и Де Гухтенер (Piguet, Récoud and De Guchteneire 2011), као и Рено и други (Renaud et al. 2011) истичу да одлуке о миграцији произилазе из сложених вагања и одмеравања између перципираних претњи и очекиваних могућности, а не из линеарних прорачуна трошкова и користи. Стога разумевање субјективних процена безбедности постаје неопходно за анализу динамике миграције у оквирима ризика од катастрофа.

Брза експанзија дигиталне комуникације додатно је трансформисала перцепцију ризика у контекстима миграција. Платформе друштвених медија, мреже дијаспоре и транснационални комуникациони канали све више обликују очекивања миграната, њихову свест о ризику и процене безбедности. Емпиријске студије показују да онлајн наративи у знатној мери утичу на тежње миграната, често појачавајући перцепцију могућности, а умањујући структурне ризике. Ова информациона асиметрија доприноси искривљеним проценама безбедности, чиме се повећава изложеност миграната опасним рутама, експлоататорским условима рада и институционалној несигурности. Из перспективе управљања ризиком од катастрофа, све ово наглашава потребу за циљаним стратегијама комуникације у погледу ризика које потенцијалним мигрантима пружају тачне, приступачне и контекстуално осетљиве информације.

Поверење у институције представља још једну кључну детерминанту перцепције безбедности. Поверење миграната у јавне власти, пограничне власти, регулаторе рада и системе социјалне заштите, значајно утиче на њихову спремност да се ангажују у формалним миграционим каналима и поштовању безбедносних прописа. Слабо поверење у институције константно је повезано са већим ослањањем на неформалне мреже и илегалне миграционе руте, чиме се појачава изложеност експлоатацији, насиљу и здравственим ризицима (Calavita 2006). Насупрот томе, робусни институционални оквири и транспарентни механизми управљања доприносе бољој перцепцији безбедности, чиме се смањује рањивост и јача отпорност на свим миграционим путањама. Како би се операционализовао концепт безбедности људи у емпиријском оквиру ове студије, анализа повезује кључне димензије безбедности са специфичним доменима ризика повезаним са миграцијама који су испитивани путем анкете. Уместо да се безбедност људи третира искључиво као нормативни концепт, студија је примењује као аналитички оквир који повезује субјективну перцепцију ризика са конкретним димензијама рањивости и несигурности које се доживљавају током процеса миграција.

Табела 1: Аналитички оквир димензије безбедности људи

Димензија безбедности људи	Емпиријски домен ризика повезан са миграцијом
Економска сигурност	Експлоатација радне снаге, економска несигурност, несигурност у погледу запослења
Лична сигурност	Физички ризик, насиље, небезбедне миграционе руте
Политичка и правна сигурност	Правна несигурност, нерегуларан статус, ограничен приступ заштити
Институционална сигурност	Поверење у институције, перципирана ефикасност механизма заштите

Извор: Аутори.

Ова операционализација омогућава интеграцију принципа људске безбедности у емпиријску анализу перцепције ризика повезаних са миграцијама. Одабране димензије одражавају вишедимензионалну природу рањивости миграција и постављају аналитичку основу за тумачење перципираних ризика у оквирима управљања ризицима од катастрофа и оквира безбедности људи.

Род као структурна димензија перцепције ризика

Род представља темељну друштвену структуру која обликује приступ појединача ресурсима, изложеност опасностима и профил рањивости. У истраживањима катастрофа, родне разлике у перцепцији ризика опширно су документоване, при чему жене обично пријављују више нивое перципираног ризика, већу забринутост за безбедност и јачу оријентацију ка мерама предострожности у поређењу са мушкарцима (Cutter, Boruff, and Shirley 2003; Wachinger et al. 2013). Ови обрасци обично се приписују друштвеним улогама које су већ уграђене, различитим обрасцима изложености и институционалном позиционирању, а не инхерентним биолошким разликама.

У оквиру студија миграција, род се одувек испитивао кроз учешће у тржишту рада, породичну динамику и правни статус. С друге стране, све већи број научних радова истиче да род на фундаменталан начин организује искуства у погледу миграција обликујући приступ информацијама, могућност мобилности, институционалну заштиту и мреже социјалне подршке (Sinke 2006; Curran et al. 2006). Историјске анализе показују да родне норме утичу на миграционе системе кроз време и простор, стварајући структуру која условљава ко мигрира, под којим условима и са којим последицама (Sinke 2006). Социолошка истраживања додатно илуструју да родни друштвени

односи утичу на доношење одлука у домаћинствима, расподелу средстава и стратегије прилагођавања, чиме обликују рањивост и отпорност у контекстима миграција (Curran et al. 2006).

Правни и институционални оквири представљају посебно упадљиву област у којој се манифестују родно детерминисане рањивости. Калавита (Calavita 2006) показује да миграционе политике и прописи о раду често репродукују родно детерминисане хијерархије, чиме се жене излажу несразмерним ризицима од радне експлоатације, правне маргинализације и социјалне искључености. Ове институционалне асиметрије у знатној мери утичу на перцепцију безбедности жена, појачавајући већ повећану свест о ризику и оријентацију ка предострожности. Емпиријски докази из контекста миграција изазваних климатским променама додатно указују на то да родно детерминисани односи моћи повећавају рањивост жена, посебно у окружењима која карактеришу стрес самог окружења, економска несигурност и слабе структуре управљања (Henriksen et al., 2024).

Ваља напоменути да родне разлике у перцепцији ризика нису једнообразне у различитим контекстима, већ су условљене годинама, образовањем, друштвено-економским статусом, културним нормама и институционалним окружењем. Међунационална истраживања откривају значајне варијације у начину на који род остварује контакт са миграционим режимима, системима социјалне заштите и структурама тржишта рада, што производи диференциране профиле рањивости (Bachan 2018). Ови налази истичу неопходност смештања родне анализе у шире друштвено-политичке и институционалне оквире, уместо третирања пола као изоловане експланаторне променљиве.

Са становишта управљања ризиком од катастрофа, интегрисање анализе перцепције ризика у погледу пола, неопходно је за одмишљавање ефикасних стратегија превенције, припремљености и заштите. Неузимање у обзир родних разлика у процени безбедности, може да доведе до политичких интервенција које не решавају специфичне обрасце рањивости на одговарајући начин, чиме се продужава изложеност и неједнакост. С друге стране, оквири за управљање ризицима који су засновани на полу, могу да унапреде системе раног упозоравања, стратегије комуникације о ризицима и механизме социјалне заштите, чиме се доприноси инклузивнијем и отпорнијем управљању миграцијама.

Ка интегрисаном аналитичком моделу

Ако се надовежемо на парадигме управљања ризиком од катастрофа и безбедности људи, ова студија концептуализује перцепцију ризика повезаног са миграцијама као вишедимензионални процес који обликују структурни, институционални и индивидуални фактори. Посебна пажња посвећена је рањивости жена у оквиру процеса миграција, посебно у вези са физичком и правном несигурношћу, експлоатацијом радне снаге и слабошћу институција.

У овом оквиру, перцепција ризика повезаног са миграцијама настаје кроз интеракцију перципираних опасности, поверења у институције, друштвено-економских услова и очекивања у погледу прилагођавања. Старосна доб, регионални контекст и приступ институционалној заштити, утичу на начин на који испитаници процењују рањивост и безбедност током процеса миграција. Интегрисањем ове димензије у перспективу управљања ризиком од катастрофа, студија настоји да допринесе свеобухватнијем разумевању миграција као слојевитог и вишедимензионалног окружења ризика.

Циљеви и претпоставке истраживања

Циљеви истраживања

У студији је примењен концепт квантитативног истраживања попречног пресека, заснован на анонимном онлајн упитнику који је дистрибуиран путем друштвених мрежа. Овај приступ је одабран како би се на временски ефикасан начин дошло и до географски дисперзованих испитаника, уз смањење инхибиције у одговору на теме везане за питања ризика и безбедности. Учешће је било добровољно и нису прикупљане никакве идентификационе информације. Узорак се састојао искључиво од испитаници женског пола, што одражава емпиријски фокус студије на родно дефинисану рањивост и перцепцију безбедности у контекстима миграција, што снажно поткрепљују постојећа истраживања која идентификују жене као посебно изложену групу у вези са ризицима повезаним са миграцијама, правном несигурношћу, експлоатацијом рада и стресорима у окружењу (Sinke 2006; Calavita 2006; Curran et al. 2006; Henriksen et al. 2024). Овај циљани приступ узорковању у складу је са оквирима ризика од катастрофа и безбедности људи, који наглашавају потребу за анализом перцепције ризика и рањивости међу популацијама које су несразмерно погођене опасностима које су повезане са кретањем, односно са мобилношћу. Главни циљ ове студије јесте испитивање перцепције ризика и безбедности повезаних са миграцијама међу женама у оквиру управљања ризицима од катастрофа и безбедности људи. Концептуализујући миграцију као вишедимензионално окружење ризика, студија настоји да истражи обрасце перципиране рањивости, процене безбедности и поверења у институције међу женама у различитим регионалним и социодемографским контекстима.

Конкретно, истраживање тежи следећим циљевима:

1. Процена укупног нивоа перципираних ризика и безбедности повезаних са миграцијама међу испитаницима у различитим земљама.
2. Испитивање разлике у перцепцији ризика повезаних са миграцијама међу старосним групама и регионалним контекстима.
3. Анализа наина на које институционално поверење, правна несигурност и перципирана рањивост обликују процене безбедности везане за миграције.

4. Истраживање последица перцепције ризика повезаних са миграцијама код жена на управљање ризиком од катастрофа, управљање миграцијама и оквира политике безбедности.

Претпоставке истраживања

Ослањајући се на теоријске увиде из студија о перцепцији ризика од катастрофа, литературе о управљању миграцијама и истраживања о рањивости и институционалној несигурности у миграционим контекстима, студија формулише следеће претпоставке:

П1: Млађи испитаници показују виши ниво перципираних ризика повезаних са миграцијама. Ова претпоставка заснива се на истраживању ризика од катастрофа које су спровели Катер, Боруф и Ширли (Cutter, Boruff, and Shirley 2003), те Вачингер и други (Wachinger et al. 2013), што указује да млађе особе често показују повећану осетљивост на неизвесност, институционалну несигурност и перципирану изложеност ризику.

П2: Перцепције институционалне заштите разликују се од земље до земље. Претходне студије (Calavita, 2006; Henriksen et al., 2024) указују на то да је рањивост повезана са миграцијама снажно повезана са правном несигурношћу, несигурношћу у погледу рада и ограниченом институционалном заштитом, што може да утиче на процене перципиране безбедности у различитим националним контекстима.

П3: Испитаници из земаља подсахарске Африке могу да пријаве релативно више нивое перципиране институционалне несигурности. Миграциони режими, системи социјалне заштите, структуре тржишта рада и механизми институционалне заштите значајно се разликују између земаља, што обликује и објективну изложеност ризику и субјективну процену безбедности. Очекује се да ће се субјективне процене безбедности разликовати у зависности од националних окружења услед разлика у режимима самих миграција, структури тржишта рада и механизмима институционалне заштите.

П4: Старосно доба утиче на ниво перцепције ризика повезаног са миграцијама. Акумулирано животно искуство, шире друштвене мреже и већа упознатост са институцијама могу да допринесу мањој перципираној рањивости међу старијим испитаницима.

Конструкција индекса перцепције ризика (RPI)

Индекс перцепције ризика (RPI) конструисан је као композитна мера осмишљена тако да обухвати укупну перцепцију испитаника о ризицима повезаним са миграцијама. Индекс интегрише четири аналитички релевантне димензије које су изведене из упитника: перципирани физички ризик, перципирани ризик од експлоатације, перципирану правну несигурност и перципирану институционалну рањивост. Ове димензије су одабране јер

одговарају главним доменима ризика који су идентификовани у теоријском оквиру и који одражавају вишедимензионално схватање миграције као ризичног окружења. Свака димензија мерена је кроз структурисане ставке упитника уз коришћење рангиране категорије одговора. У сврху конструисања индекса, одговори су нумерички кодирани тако да веће вредности указују на већи перципирани ризик или рањивост. Четири компоненте су затим стандардизоване и трансформисане у заједничку скалу од 0 до 100, при чему 0 представља најнижи, а 100 највиши ниво перципираног ризика. Ова трансформација је омогућила поређење између различитих домена ризика. RPI је израчунат као аритметичка средина четири стандардизоване компоненте. Све компоненте су подједнако пондерисане, јер студија не претпоставља теоријски приоритет једног домена ризика над другим. Стога је примењена једнака тежина како би се очувала аналитичка транспарентност и избегло наметање непоткрепљених претпоставки о релативном значају физичких, правних, економских или институционалних ризика. Сходно томе, индекс (RPI) је коришћен као синтетички показатељ у дескриптивној и упоредној анализи по земљи, региону и старосној групи.

Логика избора земље и узорковања

Земље су одабране коришћењем логике која узима у обзир **регионалне и мигрантске коридоре**, чиме се обухватају два широка, аналитички релевантна подрегиона која се често разматрају у управљању миграционим ризицима:

- Простор додире Северне Африке и Медитерана: Алжир, Мароко, Египат. Ова окружења се често повезују са мешовитом динамиком миграција и повећаном изложеношћу ризицима везаним за руте, повезаним са кретањем преко Медитерана, секуритизацијом граница и илегалним путевима.
- Подсахарска Африка (заступљеност Западне/Централне/Источне): Сенегал, Камерун, Етиопија. Ови контексти представљају различите притиске у погледу мобилности које обликују миграције изазване запошљавањем, регионалним обрасцима кретања и делимично сложеним рањивостима тамо где се друштвено-економски стресори сусрећу са нестабилношћу самог окружења и безбедносном нестабилношћу.

Овај избор је омогућио упоредну регионалну перспективу о перципираним ризицима од миграције и безбедности у оквиру управљања ризицима од катастрофа, што је омогућило испитивање образаца у земљама које се разликују по географији, доминантним миграционим рутама и ризичним окружењима.

Аналитички узорак обухватио је испитанике из шест одабраних земаља, док је коначни аналитички узорак обухватио је одрасле испитанике из шест одабраних земаља. Испитаници су груписани у две старосне категорије: 21–30 и 31–40 година. Ове категорије су задржане онако како су и дефинисане у скупу

података, како би се осигурала унутрашња доследност и избегло *post-hoc* евидентирање. Упитник је садржао ставке које процењују перципиране ризике и безбедносне проблеме повезане са миграцијом (нпр. претрпљене повреде и/или штета повезана са рутом, експлоатација, несигурност и институционална заштита). Одговори су забележени у структурираним категоријалним/ранжираним форматима, који су у складу са дескриптивном и упоредном статистичком анализом. Анализа се првенствено ослањала на дескриптивну статистику, укључујући учесталост, проценте и упоредне унакрсне табеле по земљи и старосној групи. Прикупљање података спроведено је током септембра 2025. године путем анонимне онлајн анкете путем циљаних Фејсбук група повезаних са дискусијама везаним за миграције, мрежама мобилности и регионалним форумима заједнице. Анкета је остала отворена током целог периода прикупљања података, што је испитаницима из више земаља дало могућност да учествују добровољно и на даљину.

Коришћење онлајн дистрибутивних канала омогућило је географски дисперзовано учешће и олакшало приступ испитаницима у различитим контекстима везаним за миграције. Међутим, овај приступ има и важна методолошка ограничења. Анонимне онлајн анкете могу систематски да искључе најрањивије популације, посебно појединце са ограниченим приступом интернету, ниским нивоом дигиталне писмености, нестабилним приступом мобилним уређајима или ограниченим могућностима за безбедно учешће у онлајн окружењима. Сходно томе, узорак може у недовољној мери да представља мигранте и потенцијалне мигранте који доживљавају највиши ниво друштвене маргинализације и структурне рањивости. Учешће у студији било је у потпуности добровољно и засновано на информисаном пристанку. Пре приступа упитнику, испитаници су обавештени о сврси истраживања, анонимној природи учешћа и свом праву да прекину учешће у било којој фази без последица. Током студије нису прикупљани, чувани или обрађивани лични подаци. С обзиром на анонимни и неинвазивни карактер анкете, није била потребна формална процедура етичког одобравања према важећем институционалном оквиру истраживања.

Резултати

Аналитички узорак састојао се искључиво од испитаници из шест земаља: Алжира, Марока, Египта, Сенегала, Камеруна и Етиопије. Испитанице су груписане у три старосне категорије: 15–20, 21–30 и 31–40 година старости, што одражава структуру оригиналног скупа података. Географска дистрибуција пружила је заступљеност два аналитички релевантна миграциона региона: Северне Африке и Медитерана (Алжир, Мароко, Египат) и подсахарске Африке (Сенегал, Камерун, Етиопија). У циљу осигурања методолошке и етичке доследности, коначни аналитички узорак ограничен је на одрасле испитанике старости 21–40 година. Аналитички узорак се састојао од две старосне групе: 21–30 и 31–40.

У целом узорку, испитанице су доследно пријавиле висок ниво перципираних ризика и забринутости повезаних са миграцијама у погледу безбедности. Дескриптивна статистика показује да се миграција широко доживљава као процес који карактерише значајна физичка, друштвена, економска и институционална рањивост, а не само као стратегија кретања заснована на очекиваним приликама. Повишени нивои забринутости забележени су у свим главним доменима ризика, укључујући изложеност насиљу, експлоатацију радне снаге, правну несигурност, опасности из окружења и недовољну институционалну заштиту.

Табела 2: Структура узорка по земљи (N = 419)

Земља	Н	%
Алжир	58	13,8%
Мароко	118	28,2%
Египат	76	18,1%
Етиопија	61	14,6%
Камерун	60	14,3%
Сенегал	46	11,0%
Укупно	419	100%

Извор: Истраживање аутора.

Узорак показује уравнотежену регионалну заступљеност, обухватајући и северноафрички и подсахарски миграциони контекст. Мароко и Египат чине највећи удео испитаника, што одражава њихове централне улоге у главним регионалним миграционим коридорима.

Табела 3: Структура узорка по старосним групама (N = 419)

Старосна група	Н	%
21–30	302	72,1%
31–40	117	27,9%
Укупно	419	100%

Извор: Истраживање аутора.

Аналитички узорак је претежно био састављен од испитаника старости 21–30 година, што је представљало више од две трећине узорка одраслих. Ова расподела омогућила је упоредну процену између млађих и старијих одраслих испитаници у вези са перцепцијом ризика и безбедности повезаних са миграцијама.

Табела 4: Перцепција ризика у погледу миграције по старосним групама (%)

Старосна група	Висок физички ризик	Висок ниво рањивости	Низак степен перцепције безбедности
21–30	74,9	78,5	71,6
31–40	68,2	71,4	66,8

Извор: Истраживање аутора.

Испитанице из северноафричких земаља пријавили су релативно више нивое перципираног физичког ризика повезаног са самом рутом, што може да одражава повећану свест о опасностима миграција у области Медитерана и секуритизацији граница. Насупрот томе, испитанице из земаља подсахарске Африке пријавиле су релативно већи степен перцепције институционалне несигурности и економске рањивости, што може да буде повезано са ширим друштвено-економским и управљачким изазовима.

Табела 5: Индекс перцепције ризика (RPI) по старосним групама

Старосна група	RPI (просек)
21–30	75,4
31–40	70,6
Укупна просечна вредност	74,1

Извор: Истраживање аутора.

Испитанице из подсахарске Африке пријавиле су релативно нижу перцепцију безбедности и поверења у институције, што потврђује наводе из литературе о ризику од катастрофа која наглашава улогу слабости управљања у јачању рањивости и изложености.

У свим земљама и старосним групама, испитанице су показале изражену осетљивост на ризике повезане са миграцијама. Највећи ниво забринутости изражен је у вези са:

- Физичком безбедношћу током кретања дуж миграционих рута, укључујући изложеност насиљу, трговини људима и опасним условима путовања;
- Експлоатацијом радне снаге и економском рањивошћу, посебно у секторима неформалног запошљавања;
- Правном несигурношћу, укључујући недостатак документације, нередован статус и ограничен приступ правосуђу;

- Слабошћу институција, посебно слабим механизмима заштите и ограниченом приступу јавним услугама.

Испитанице из северноафричких земаља (Алжир, Мароко, Египат) пријавиле су посебно високе нивое перципираног физичког ризика у вези са рутом, што одражава близину високо безбедних медитеранских миграционих коридора и канала илегалне миграције. Насупрот томе, испитанице из земаља подсахарске Африке (Сенегал, Камерун, Етиопија) истакле су економску несигурност, напетост у окружењу и институционалну несигурност као доминантне факторе ризика, што указује на шири профил рањивости који је обликован структурним социо-економским и притисцима средине.

У свим регионалним контекстима, перципирани ризик од миграције био је константно висок, што је појачало тумачење миграције као вишедимензионалне изложености опасностима које се преплићу, а не као чисто економске или добровољне стратегије мобилности.

Табела 6: Индекс перцепције ризика (RPI) по земљи и старосној групи

Земља	RPI (просек)
Алжир	74,3
Мароко	78,5
Египат	72,1
Етиопија	81,4
Камерун	79,6
Сенегал	76,2
Укупна просечна вредност	76,7

Извор: Истраживање аутора.

Највиши резултати индикатора (RPI) примећени су у Етиопији и Камеруну, што указује на повећану перципирану рањивост и институционалну несигурност. Земље Северне Африке показују нешто ниже, али и даље високе вредности RPI, углавном због ризика повезаних са физичким рутама и секуритизацијом граница.³

Композитни индекс перцепције ризика (RPI) открива изражене међунационалне и старосне варијације у свести о ризицима повезаним са миграцијама. Највише вредности RPI забележене су у Етиопији (81,4) и Камеруну (79,6), што одражава снажну перцепцију слабости институција,

³ RPI се израчунава као композитни индекс који интегрише перципирани физички ризик, ризик од експлоатације, правну несигурност и институционалну рањивост. Вредности се крећу од 0 (најнижи перципирани ризик) до 100 (највећи перципирани ризик).

економске рањивости и напетости у окружењу. Насупрот томе, земље Северне Африке показују умерено ниже, али и даље повишене резултате RPI, углавном обликоване повећаном свешћу о физичкој несигурности дуж медитеранских миграционих коридора.

Анализа заснована на старосном добу указује на умерено виши ниво перципираног ризика повезаног са миграцијама међу испитаницима старости 21–30 година у поређењу са испитаницима старости 31–40 година. Овај образац може да сугерише да акумулирано животно искуство и већа упознатост са институцијама доприносе мањој перципираној рањивости међу старијим испитаницима.

Перципирана безбедност и институционална заштита

Испитаници су изразили низак ниво поверења у механизме институционалне заштите, посебно у погледу правних мера заштите, примене радних права и приступа здравственој и социјалној заштити током миграције. Перципирани нивои безбедности били су генерално нижи у контекстима везаним за транзит, где се изложеност експлоатацији, насиљу и неизвесности сматрала посебно акутном.

Поверење у јавне институције било је неуједначено од земље до земље, при чему су испитаници из Етиопије и Камеруна пријавили најниже перципиране нивое институционалне заштите, док одмах за њима следе испитаници из Сенегала. Насупрот томе, испитаници из северноафричких земаља показали су нешто веће, иако и даље умерено, поверење у институционалне безбедносне оквире.

Овај образац указује на то да поверење у институције игра кључну посредничку улогу у обликовању перцепције безбедности. Тиме се потврђују налази из литературе о ризицима од катастрофа, у којој се способност управљања и институционална отпорност истичу као главне одреднице за смањење рањивости.

Разлике у перцепцији ризика засноване на старосном добу

Анализа старосних група открила је умерене варијације у перципираним ризицима и забринутост у вези са безбедношћу који су повезани са миграцијама. Испитаници старости 21–30 година старости, пријавили су релативно више нивое перципиране рањивости и нижу перципирану безбедност него испитаници старости 31–40 година. Старији испитаници показали су нешто нижу укупну перцепцију ризика, што може да одражава њихово веће животно искуство, шире друштвене контакте и већу упознатост са институцијама. Испитаници старости 21–30 година показали су релативно уравнотежене процене ризика, уз комбинацију повећане свести о структурним ризицима са умерено јачом перцепцијом способности за суочавање са

проблемима. Старосна група од 30 до 40 година пријавила је нешто нижу укупну перцепцију ризика, посебно у вези са економском и правном рањивошћу, што потенцијално одражава веће животно искуство, друштвени капитал и приступ мрежама подршке.

Ови налази указују на то да старосна доб делује као значајан модератор перцепције ризика повезаног са миграцијама, што је у складу са истраживањем ризика од катастрофа које показује да искуствено учење и акумулирани друштвени ресурси доприносе повећаној отпорности и смањеној субјективној рањивости.

Међунационални обрасци и регионални профили ризика

Међунационална поређења откривају различите регионалне обрасце у перципираним миграционим ризицима, што је у складу са различитим миграционим режимима и окружењима изложености.

Испитаници из Северне Африке су претежно окарактерисали миграциони ризик као опасности у вези са рутом, секуритизацијом граница и физичком несигурношћу, што одражава геополитичку реалност медитеранских транзитних коридора. У међувремену, испитаници из подсахарске Африке нагласили су економску рањивост, напетост у окружењу и слабост институција, при чему су истакли структурне покретаче несигурности повезане са миграцијама у овим регионима.

Ови регионални контрасти илуструју како је перцепција ризика од миграција уграђена у шири друштвено-политички и контекст окружења, што појачава значај оквира за управљање ризиком од катастрофа у регионалном смислу.

Укратко, емпиријски резултати показују следеће:

1. Миграција се у великој мери доживљава као процес високог ризика који карактерише вишедимензионална рањивост.
2. Физичка безбедност, експлоатација, правна несигурност и слабост институција представљају доминантне перципиране претње.
3. Млађи испитаници показују виши ниво перципираног ризика и рањивости, што указује на повећану осетљивост на изложеност.
4. У оквиру самих ризика постоје значајне регионалне разлике, што се огледа у различитим миграционим коридорима и структурним контекстима.

Узети заједно, ови налази подржавају концептуализацију миграције као сложеног окружења ризика од катастрофа, где рањивост обликују друштвене, институционалне и димензије окружења које се међусобно преплићу.

Дискусија

Резултати ове студије у општем смислу подржавају концептуализацију миграције као сложеног ризичног окружења који је уграђен у оквире

управљања ризиком од катастрофа и безбедности људи. У свим земљама и старосним групама у овом испитивању, миграција се претежно перципира као процес обележен повећаном изложеношћу физичким, друштвеним, економским и институционалним опасностима, што само појачава постојеће теоријске аргументе да миграција не може да се сведе искључиво на стратегију мобилности која је условљена приликама или добровољну стратегију мобилности, већ представља динамичну интеракцију између избегавања и стварања ризика (Black et al. 2011; De Haas 2008).

Константно високи нивои перципираног ризика повезаног са миграцијама које су испитаници пријавили, наглађавају значај рањивости као централне категорије ове анализе. У складу са теоријом ризика од катастрофа, рањивост у контекстима миграција настаје као производ структурних фактора који се преплићу, укључујући друштвено-економску несигурност, стрес у погледу животне средине, слабе институционалне капацитете и правну несигурност. Доминантна забринутост везана за физичку безбедност, експлоатацију и институционалну заштиту, наглашава кључну улогу оквира управљања у обликовању изложености ризику миграције. Тамо где се институционални механизми доживљавају као слаби или неефикасни, субјективна рањивост се повећава, појачавајући тиме укупну свест о ризику.

Посебно снажан акценат на физичкој несигурности међу испитаницима из северноафричких земаља, одражава геополитичку и секуритизациону динамику медитеранских миграционих коридора. Ове руте постале су синоним за опасне преласке, пооштрене граничне контроле и повећан ризик од смртности. На тај начин, оне обликују представу о миграцијама у чијем су средишту опасност и преживљавање, а не прилике за бољи живот. Насупрот томе, испитаници из подсахарских афричких земаља схватили су миграцијске ризике нешто шире, при чему су нагласили економску несигурност, нестабилност окружења и слабост институција. Ова разлика указује на постојање различитих регионалних профила ризика, код којих су перципиране претње уграђене у специфичне структурне контексте и режиме мобилности. Такви налази наглашавају важност регионално диференцираних стратегија управљања ризиком од катастрофа, а не јединствених оквира политике.

Разлике у погледу старосног доба нацају додатно светло на начин на који се перцепција ризика мења током животног века. Повећана осетљивост коју показују млађи испитаници указује на изражену свест о неизвесности и изложености, што вероватно произилази из ограниченог приступа ресурсима, мањег познавања институција и смањеног искуственог капитала. Литература о ризику од катастрофа доследно указује да учење из искуства и акумулирана друштвена умреженост доприносе већем капацитету суочавања и мањој субјективној рањивости, што представља образац који се јасно огледа у релативно нижој перцепцији ризика која је примећена међу испитаницима старости 30–40 година (Wachinger et al. 2013; Slovic 2016). Ово истиче потребу за стратегијама комуникације о ризику од миграција које су осетљиве на

старосно доба и које се баве специфичним информативним и заштитним потребама млађих одраслих испитаника.

Из перспективе родне рањивости, искључиви фокус на жене испитанике омогућава дубљи увид у свест о ризицима повезаним са миграцијама међу популацијама које су емпиријски идентификоване као несразмерно изложене експлоатацији, насиљу и правној несигурности (Calavita 2006; Curran et al. 2006; Henriksen et al. 2024). Чини се да су константно високи нивои перципиране рањивости пријављени у свим земљама у складу са чињеницом да жене доживљавају миграцију не само као друштвено-економску транзицију, већ као дубоко неизвесну и потенцијално опасну животну путању. Ово се поклапа са претходним истраживањима која показују да родно одређено друштвено позиционирање систематски обликује обрасце изложености, приступ институционалној заштити и процену безбедности (Sinke 2006; Bachan 2018).

Ваља напоменути да ови налази не одражавају само индивидуалне психолошке склоности, већ указују на структурну рањивост која је уграђена у системе управљања миграцијама. Слаба правна заштита, недовољна заштита рада и ограничен приступ социјалним услугама, појављују се као централни покретачи перципиране несигурности. У смислу управљања ризицима од катастрофа, ови институционални дефицити представљају критичне тачке неуспеха у механизмима превенције и приправности. Тамо где структуре управљања не успевају да пруже поуздану заштиту, субјективна рањивост се интензивира, што доводи до повећане свести о ризику и предострожног понашања.

Последице по управљање ризиком од катастрофа су значајне. Пре свега, миграционе политике морају да буду интегрисане у националне и регионалне оквири за смањење ризика од катастрофа на систематичнији начин. Тренутне политичке архитектуре често третирају миграције и ризик од катастрофа као одвојене домене, упркос њиховој растућој међузависности. Резултати ове студије указују на то да ефикасно управљање миграцијама захтева антиципативне стратегије управљања ризиком, укључујући системе раног упозоравања, циљану комуникацију о ризику и изградњу институционалних капацитета у контекстима транзита и одредишта.

Друго, поверење у институције јавља се као кључни фактор перцепције безбедности. Ограничено поверење испитаника у јавне власти и регулаторне механизме указује на дубок јаз у управљању који погоршава рањивост. Јачање институционалног кредибилитета кроз транспарентне правне процедуре, спровођење радних права и приступачне системе социјалне заштите, представља кључни пут за смањење перципираног ризика и унапређење безбедности миграната.

Треће, изражена осетљивост млађих испитаника истиче хитну потребу за развојем превентивних интервенција у погледу старосног доба. Образовне кампање, дигиталне платформе за комуникацију о ризику и информативно умрежавање са вршњацима могле би у знатној мери да побољшају

припремљеност и смање изложеност међу млађим потенцијалним мигрантима, посебно у регионима високог ризика.

На крају, налази потврђују неопходност укључивања родно осетљивих перспектива у оквиру управљања ризиком од катастрофа и миграцијама. Иако ова студија не усваја нормативни феминистички приступ, емпиријски докази указују на то да су искуства жена са миграцијама систематски обликована повећаном рањивошћу и свешћу о ризику. Стога, обликовање политика засновано на родној равнотежи не представља идеолошки императив, већ практичну нужност за ефикасно смањење рањивости и изградњу отпорности.

Укратко, ова студија унапређује концептуализацију миграције као динамичног процеса ризика од катастрофа, који карактерише слојевита изложеност, диференцирана рањивост и институционално посредована перцепција безбедности. Емпиријским повезивањем пола, старости и регионалног контекста са свешћу о ризицима у погледу миграција, ово истраживање доприноси изнијансираном разумевању управљања миграцијама у оквиру парадигми ризика од катастрофа и безбедности људи.

Треба узети у обзир и неколико ограничења. Анонимни дизајн студије пресека такође ограничава могућност уопштавања (генерализације) налаза и не дозвољава узрочно-последично тумачење. Поред тога, истраживање је било усмерено искључиво на испитанице, те стога не пружа упоредне увиде у родне разлике између жена и мушкараца. На крају, перципирани ризици су мерени путем самопроцена, на које могу да утичу субјективно тумачење и контекстуални фактори.

Закључак

Ова студија бавила се испитивањем родних образаца у погледу ризика и перцепције безбедности повезаних са миграцијама кроз призму управљања ризиком од катастрофа и безбедности људи. Резултати указују на то да се миграција умногоме доживљава као процес високог ризика који карактерише вишедимензионална рањивост, посебно у вези са физичком несигурношћу, крхкошћу институција, те правном и економском несигурношћу. Уместо да се првенствено посматра као стратегија вођена приликама, миграција се појављује као сложен пут изложености обликован кумулативним опасностима и ограниченим капацитетом заштите.

Резултати истичу централну улогу субјективне перцепције ризика у обликовању рањивости повезане са миграцијама. Висок ниво перципиране несигурности одражава не само објективне услове изложености, већ и структурне дефиците у управљању, укључујући слабу институционалну заштиту, ограничену регулативу рада и недовољан приступ социјалним услугама. Ови фактори могу да допринесу појачаној перцепцији рањивости и да ограниче способност прилагођавања, посебно у регионима које карактеришу слаба институционална окружења и оптерећени начини живота.

Са становишта управљања ризиком од катастрофа, ови налази истичу потребу за систематичнијим интегрисањем управљања миграцијама у националне и регионалне оквире за смањење ризика. Миграције треба третирати као кључну компоненту превенције ризика од катастрофа, припремљености и изградње отпорности, а не као посебан домен друштвено-економске политике. Ефикасно управљање ризиком од миграција захтева антиципаторне стратегије које комбинују механизме раног упозоравања, циљану комуникацију о ризику, јачање институционалних капацитета и приступачне системе заштите у свим фазама процеса миграције.

Поврх тога, повећана осетљивост на ризик која је примећена код млађих испитаника, истиче значај превентивних интервенција усмерених на унапређење свести о ризику, припремљеност и способност за доношење одлука пре миграције. Образовне иницијативе, информационе платформе за такве заједнице и дигитални алати за комуникацију о ризику, представљају добре путеве за смањење изложености и побољшање адаптивних одговора.

Да закључимо: позиционирање миграција у оквиру парадигми управљања ризицима од катастрофа и безбедности људи, пружа робустан аналитички и политички оквир за решавање савремених изазова мобилности. Стављањем акцента на смањење рањивости, институционалну отпорност и инклузивно управљање, стратегије управљања ризицима могу да допринесу не само безбеднијим миграционим путевима, већ и ширим циљевима друштвене стабилности, људског развоја и одрживе отпорности у све нестабилнијим глобалним контекстима.

References

- Bachan, Anna. 2018. "An Exploration of the Gender–Migration–Development Nexus: The Impact of Labor Migration on Women's Empowerment". *Consilience: The Journal of Sustainable Development* 20: 1–22. <https://www.jstor.org/stable/26760100>.
- Black, Richard, Stephen R. G. Bennett, Sandy M. Thomas, and John R. Beddington. 2011. "Climate Change: Migration as Adaptation". *Nature* 478 (7370): 447–449.
- Calavita, Kitty. 2006. "Gender, Migration, and Law: Crossing Borders and Bridging Disciplines". *International Migration Review* 40 (1): 104–132. <https://www.jstor.org/stable/27645581>.
- Curran, Sara R., Steven Shafer, Katharine M. Donato, and Filiz Garip. 2006. "Mapping Gender and Migration in Sociological Scholarship: Is It Segregation or Integration?" *International Migration Review* 40 (1): 199–223. <https://www.jstor.org/stable/27645584>.
- Cutter, Susan L., Bryan J. Boruff, and W. Lynn Shirley. 2003. "Social Vulnerability to Environmental Hazards." *Social Science Quarterly* 84 (2): 242–61. <https://doi.org/10.1111/1540-6237.8402002>.

- De Haas, Hein. 2008. "Migration and Development: A Theoretical Perspective." *International Migration Review* 44 (1): 227–264. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2009.00804.x>
- Henriksen, Sofie Elbæk, Sine Plambech, Kolja Dahlin, and Benedikte Raft. 2024. *Climate Migration Amplifies Gender Inequalities*. Copenhagen: Danish Institute for International Studies. <https://www.jstor.org/stable/resrep62559>.
- [IOM] International Organisation for Migration. 2023. *World Migration Report 2024*. Geneva: IOM.
- Piguet, Etienne, Antoine Pécoud, and Paul De Guchteneire. 2011. "Migration and Climate Change: An Overview". *Refugee Survey Quarterly* 30 (3): 1–23. <https://doi.org/10.1093/rsq/hdr006>.
- Renaud, Fabrice G., Janos J. Bogardi, Olivia Dun, and Koko Warner. 2011. *Control, Adapt or Flee: How to Face Environmental Migration?* InterSecTions No. 5. Bonn: UNU-EHS.
- Sinke, Suzanne M. 2006. "Gender and Migration: Historical Perspectives". *International Migration Review* 40 (1): 82–103. <https://www.jstor.org/stable/27645580>.
- Slovic, Paul. 2016. "Understanding Perceived Risk: 1978–2015". *Environment: Science and Policy for Sustainable Development* 58 (1): 25–29. <https://doi.org/10.1080/00139157.2016.1112169>.
- Talleraas, Catrin, and Ida Marie Savio Vammen. 2025. "The Rippling Effects of European Migration Governance in Africa: A Critical Research Agenda and Analytical Approach". *International Migration Review* 60 (2): 625 - 649. <https://doi.org/10.1177/01979183251359170>
- [UN DESA] United Nations Department of Economic and Social Affairs. 2023. *International Migration 2023 Highlights*. New York: United Nations.
- [UNDP] United Nations Development Programme. 1994. *Human Development Report 1994: New Dimensions of Human Security*. New York: Oxford University Press.
- [UNHCR] United Nations High Commissioner for Refugees. 2024. *Global Trends: Forced Displacement in 2023*. Geneva: UNHCR.
- van der Land, Victoria, and Diana Hummel. 2013. "Vulnerability and the Role of Education in Environmentally Induced Migration in Mali and Senegal". *Ecology and Society* 18 (4): 14. <https://doi.org/10.5751/ES-05830-180414>.
- Wachinger, Gisela, Ortwin Renn, Chloe Begg, and Christian Kuhlicke. 2013. "The Risk Perception Paradox: Implications for Governance and Communication of Natural Hazards". *Risk Analysis* 33 (6): 1049–1065. <https://doi.org/10.1111/j.1539-6924.2012.01942.x>.
- World Bank. 2024. *Migration and Development Brief 39*. Washington, DC: World Bank.